

Wiadomości Mazurskie

P I S M O C O D Z I E N N E

Nr. 5

Olsztyn, Niedziela 6 stycznia 1946 r.

Rok II

Trzy elementy gospodarki narodowej

W dniu 3 b. m. plenum Krajowej Rady Narodowej uchwaliło jednogłośnie dwie ustawy, które obok ustawy o reformie rolnej, wytyczają kierunek rozwojowy Polsce, kładąc mocne podwaliny pod realizującą się przebudowę społeczną i gospodarczą.

Uchwalone ustawy dotyczą upaństwowienia podstawowych gałęzi gospodarki narodowej, wielkiego i średniego przemysłu, oraz popierania inicjatywy prywatnej w gałęziach przemysłu i handlu, nie podlegających upaństwowieniu.

Skończył się więc okres «tymczasowości» w odbudowie i przebudowie naszego życia gospodarczego. Jednymyślna uchwała K. R. N. — wszystkich stronnictw politycznych, tworzących podstawę Rządu Jedności Narodowej — wytrąciła broń z ręki ciemnych elementów politycznych i spekulacyjnych, które żerowały na koniecznej narazie płynności naszych stosunków gospodarczych.

Skończył się również okres niepewności dla tych wszystkich niemrawych lub egoistycznych jednostek, które powstrzymywały się dotąd od żywszego udziału w życiu gospodarczym, obawiając się ryzyka majątkowego.

Od dziś jednostki te powinny wykorzystać wszystkie swoje możliwości gospodarcze, mając jasno i ostatecznie określone pole działalności gospodarczej dla inicjatywy prywatnej.

Uchwalone historyczne ustawy ostatecznie rozstrzygają strukturę gospodarczą Polski.

Likwidując skartelizowany wielki kapitał, uzależniony od międzynarodowych ośrodków kapitalistycznej dyspozycji — równocześnie opierają gospodarkę narodową na trzech podstawowych elementach: państwo, czynnik społeczny i inicjatywa prywatna.

Nowy ustrój gospodarczy Polski, będący wyrazem rodzimej polskiej myśli polityczno-ekonomicznej, zapewnia Narodowi maksimum niezależności, maksimum wytwórczości i maksimum sił, wciągniętych w procesy gospodarcze.

Uchwalone ustawy, łącznie z ustawą o reformie rolnej, dają nam pełną gwarancję odbudowy zniszczeń wojennych i budowy Nowej, Doskonalszej, Bogatszej i bardziej Sprawiedliwej Polski.

Wł. M.

Zmarła obronczyń małych narodów

London, 6. 1. (Obsł. wł.) Zmarła tu długoletnia deputowana Izby Gmin z ramienia Partii Niezależnych, reprezentująca uniwersytety, Eleonora Rasbown. Prasa charakteryzuje ją jako „obronczyń małych narodów i wielkich spraw“.

Przygotowania w Londynie ukonieczone Na konferencje ONZ zjeżdżają delegaci z całego świata

London, 6. 1. (Obsł. wł.) Do konferencji Org. Narodów Zjednoczonych wszystko już jest przygotowane. Delegaci ze wszystkich stron świata zjeżdżają do stolicy imperium brytyjskiego, która na czas trwania konferencji stanie się niejako stolicą świata.

W przeddzień otwarcia konferencji odbędzie się bankiet, wydany przez króla w pałacu św. Jakuba. Przyjęcie odbędzie się w olbrzymiej sali balowej, ozdobionej wspaniałymi lustrami, goście zasiądą przy długim stole zastawionym złotymi nakryciami, które podczas wojny były specjalnie ukryte i przechowane.

M. in. do Londynu przybyła na pokładzie okrętu «Królowa Elżbieta»

delegacja z Ameryki w ilości 160 osób. Wśród nich znajduje się wdowa po prezydencie, Eleonora Roosevelt, oraz stały delegat Ameryki do ONZ Stettinius.

Energia atomowa na stole obrad

London, 6. 1. (Obsł. wł.) W Londynie ogłoszono, że do porządku dziennego obrad ONZ zostały wniesione 3 nowe punkty.

Na wniosek Anglii wniesiono sprawę UNRRA, dla której domaga się poparcia wszystkich narodów. Anglia po Stanach Zjednoczonych jest najważniejszą ofiarodawczynią UNRRA, bowiem do chwili obecnej udzieliła

jej około 160 milionów funtów szterlingów.

Kuba stawia wniosek o rozszerzeniu praw człowieka, wreszcie 5 mocarstw i Kanada stawiają na porządek dzienny obrad ONZ sprawę energii atomowej. Chodzi tu bowiem o konkretne propozycje zmierzające do tego, aby energię atomową wyłączyć, jako środek wojenny, oraz zorganizować wymianę osiągnięć nad energią atomową.

Protest Syrii na plenum O. N. Z.

Moskwa, 6. 1. (Tass). Syria założy protest na plenum ONZ przeciw umowie anglo-francuskiej w sprawie wojsk tych państw na terenie Syrii.

Poszukiwania stałej siedziby O. N. Z.

London, 6. 1. (Obsł. wł.) Z Anglii udała się do Ameryki mała komisja do obejrzenia miejsc, nadających się na stałą siedzibę ONZ.

Polsko-rumunskie umowy handlowe

Bukareszt, 6. 1. (Obsł. wł.) Trwające od pewnego czasu rozmowy między Polską a Rumunią na temat wymiany towarowej zostały zakończone podpisaniem kontraktów handlowych.

UNRRA zakłada własne składki

Lublin, 6. 1. (PAP). W Lublinie niebawem zostanie uruchomiona placówka UNRRA, posiadająca własne składki i środki transportowe, co dodatnio wpłynie na usprawnienie akcji rozdawniczej.

Pozyczka zagraniczna dla Grecji

Ateny, 6. 1. (Pap). Rząd grecki otrzymał 300 milionów dolarów pożyczki na stabilizację stosunków gospodarczych w Grecji.

Usprawnie transport kolejowy — to zwycięże na froncie odbudowy!

Idziemy po właściwej drodze

Zakończenie doniosłej i owocnej IX sesji KRN

W piątym i ostatnim dniu obrad Krajowa Rada Narodowa zatwierdziła 60 dekretów, m. in. dekret o prawie małżeńskim, o powszechnym obowiązku wychowania fizycznego, o utworzeniu uniwersytetów we Wrocławiu i Toruniu oraz akademii lekarskiej w Gdańsku.

Następnie po dyskusji i interpellacjach poselskich Izba przyjęła wniosek wysłania deklaracji powitalnej pod adresem pierwszej sesji Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Na zakończenie obrad zabrał głos Prezydent ob. Bierut, podnosząc, iż praca IX sesji KRN miała niezwykle doniosłe znaczenie.

„Idziemy po właściwej drodze i po tej drodze powinniśmy kroczyć nadal“ — zakończył swoje przemówienie Prezydent K. R. N.

Po odśpiewaniu Hymnu państwowego IX sesja K. R. N. została zamknięta.

Uznanie czeskie dla K. R. N.

Praga, 6. 1. (Pap). Prasa czeska z uznaniem omawia fakt upaństwowienia ciężkiego i średniego przemysłu kluczowego w Polsce, podkreślając wielką wagę, jaką w przyszłości będzie to miało dla całego narodu polskiego.

Chiny na drodze do stabilizacji

Pokój wewnętrzny — dobre stosunki sąsiedzkie

London, 6. 1. (Obsł. wł.) Między komunistami chińskimi a rządem w Czung-Kingu osiągnięto porozumienie

w sprawie zaprzestania walki zbrojnej i uruchomienia normalnej komunikacji na całym terenie Chin.

Moskwa, 6. 1. (Obsł. wł.) Po tygodniowym pobycie w Moskwie syn Czang-Kai-Szeka, specjalny wysłannik rządu w Czung-Kingu do generalissimusa Stalina, wczoraj wyjechał do Chin.

London, 6. 1. (Obsł. wł.) Rząd w Czung-Kingu uznał niepodległość Mongolii zewnętrznej.

Węgiel polski do Szwecji

Sztokholm, 6. 1. (PAP). Generalny dyrektor Komisji Opalowej, L. Jungdahl oświadczył przedstawicielom prasy, że około 800 — 900 szwedzkich wagonów kolejowych, na ogólną liczbę 1.300, zostało już dostarczonych do Polski. Reszta będzie dostarczona w styczniu.

L. Jungdahl spodziewa się, że przy pomocy szwedzkiego taboru kolejowego przetransportuje się ze Śląska do portów polskich 60 tysięcy ton węgla miesięcznie, zaś przy pomocy polskiego taboru kolejowego 30 tysięcy ton, czyli łącznie 90 tysięcy ton węgla miesięcznie.

Trudności aprowizacyjne Francji wywołały przejściowe niepokoje

London, 6. 1. (Obsł. wł.) Trwające od kilku dni niepokoje, związane z brakiem mięsa we Francji i nastrojami strajkowymi rzeźników i sprze-

dawców mięsa, zostały zażegnane i życie weszło na normalne tory.

W Londynie panuje opinia, że i tym razem zwyciężył zdrowy instynkt gospodarczy Francuzów.

Ustawy o unarodowieniu przemysłu uchwalone w dniu 3 stycznia na plenum KRN

Przegląd prasy

Na nowych drogach

Uchwalone przez plenum K. R. N. ustawy o unarodowieniu kluczowych gałęzi naszego przemysłu kładą niewzruszone podwaliny pod gmach Rzeczypospolitej.

»Głos Ludu« stwierdza m. in.

Lud, który wczoraj w tym kraju był niczym, dziś jest wszystkim. Ten lud — jest dziś — jak mówiła wczorajsza pieśń walki — sędzią. Sędzią sprawiedliwym, biorącym siebie samego w obronę, sędzią-prawodawcą. Naród Polski po raz pierwszy właściciel i gospodarz Państwa, po raz pierwszy wolny i suwerenny wpisał do swej historii wielką datę — dzień 3 stycznia, »dzień ustawowej likwidacji trustów i karteli, dzień likwidacji wyzysku wielkich kapitalistów i bankierów, dzień ujęcia przez Państwo podstawowych gałęzi gospodarki narodowej«.

»Kurier Codzienny« zwraca baczną uwagę na przebudowę człowieka jako czynnika twórczego w nowej rzeczywistości:

O ile trudności startu gospodarczego zależą od naszego wysiłku pracy, który od początku ocenić można całkowicie pozytywnie, o tyle pozostałe trudności mają u podstaw właściwości człowieka, konieczność przebudowania jego psychiki.

Jedną z tych dróg przebudowy człowieka, najbliższą — wskazał Prezydent w swoim przemówieniu. Ta droga to »zdecydowane odparcie wszelkich zakusów reakcyjnych w kierunku przywrócenia starego reżimu sanacyjnego, przez wyeliminowanie zbędnych walk i sporów w łonie koalicji stronnictw demokratycznych przez jak najpełniejsze skupienie wszystkich sił twórczych narodu na dzieło odbudowy«.

Dnia 3 b. m. plenum IX sesji Krajowej Rady Narodowej uchwało jednomyślnie ustawy o unarodowieniu podstawowych gałęzi gospodarki narodowej oraz o popieraniu inicjatywy prywatnej.

Poniżej podajemy treść uchwalonych ustaw.

Ustawa przewiduje konfiskatę mienia poniemieckiego, majątków Rzeszy niemieckiej i byłego Wolnego Miasta Gdanska, majątku obywateli Rzeszy niemieckiej i b. Wolnego Miasta Gdanska, z wyjątkiem osób narodowości polskiej, lub innej, prześladowanej przez Niemców, niemieckich i gdanskich osób prawnych z wyłączeniem osób prawnych prawa publicznego, majątków spółek kontrolowanych przez obywateli niemieckich i gdanskich, lub przez administrację niemiecką i gdańską, wreszcie majątku osób, które zbiegły do nieprzyjaciela.

CO PODLEGA NACJONALIZACJI

Nacjonalizacji podlega przemysł kluczowy wielki i średni w następujących gałęziach gospodarki: kopalnie oraz nadania górnicze, przedsiębiorstwa górnicze przemysłu naftowego i gazu ziemnego wraz z przemysłem przetwórczym, przedsiębiorstwa energetyczne, przedsiębiorstwa, służące do rozdzielania gazu dla celów przemysłowych i domowych, zakłady wodociągowe, huty żelaza oraz metali, przedsiębiorstwa przemysłu zbrojeniowego, koksownie, rafinerie spirytusu, cukrownie, gorzelnie, browary, fabryki drożdży, młyny powyżej 15 ton przemiału zboża, olejarnie o zdolności produkcyjnej powyżej 100 ton, przemysł poligraficzny, przemysł włókienniczy, przy czym zakłady przemysłu włókienniczego i poligraficznego będą, na mocy specjalnego rozporządzenia Rady Ministrów, mogły być przekazane na własność organizacjom politycznym, społecznym lub spółdzielczości.

JAKIE PRZEDSIĘBIORSTWA POZOSTAJĄ W REKACH PRYWATNYCH

Jako dolną granicę przemysłu, który ma być nacjonalizowany, przyjęto zasadę nacjonalizacji przedsiębiorstw, zatrudniających 50 pracowników na jedną zmianę. Przepis ten nie odnosi się do przedsiębiorstw budowlanych oraz instalacyjnych, prowadzących roboty budowlane lub instalacyjne. Rada Ministrów, w pewnych wypadkach uzasadnionych z punktu widzenia państwowego podwyższyła dolną granicę 50 pracowników w przemyśle wyrobów powszechnego użytku, w przemyśle mało zmechanizowanych lub mających charakter pionierski, czy sezonowy.

Przejęciu na własność państwa nie podlegają przedsiębiorstwa, stanowiące własność związków samorządowych, spółdzielni lub związków spółdzielni.

Państwo może prowadzić we własnym zarządzie przedsiębiorstwa, przejęte na własność, lub przekazywać je związkowi samorządowemu, spółdzielniom lub związkowi spółdzielni. Przekazanie następuje na podstawie uchwały Rady Ministrów, na wniosek właściwego ministra, lub komitetu, złożonego z przedstawicieli ministra Skarbu, Przemysłu, Administracji Publicznej, Aproprowizacji i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych,

Pracy i Opieki Społecznej, przedstawicieli Centralnego Urzędu Planowania, spółdzielczości, Związku Samopomocy Chłopskiej, związków zawodowych i samorządu terytorialnego.

ODSZKODOWANIE

Projekt ustawy przewiduje, że za przedsiębiorstwa, przejęte przez Państwo, właściciel otrzyma odszkodowanie w terminie jednego roku od dnia doręczenia zawiadomienia w przedmiocie prawomocnego ustalenia wysokości odszkodowania. Odszkodowanie zasadniczo będzie wypłacane w papierach wartościowych, może ono być wypłacone również w gotówce lub innych wartościach. Wysokość odszkodowania ustala specjalne komisje.

Przy ustalaniu wysokości odszkodowania uwzględniane będą: ogólne obniżenie wartości majątku narodowego, czysta wartość majątku w dniu przejęcia, obniżenie wartości przedsiębiorstwa na skutek strat wojennych i okupacji, wysokość wkładów, po-

czynionych po 1 września 1939 r i szczególne okoliczności, wpływające na wartość przedsiębiorstwa, a więc czas trwania koncesji, licencje, amortyzacja itd.

Ustawa realizuje w ten sposób zasadę, że konfiskata majątku ma charakter karny jedynie w stosunku do obywateli niemieckich i obywateli miasta Gdanska, nie godzi natomiast w interesy właścicieli polskich lub też obywateli państw sprzymierzonych.

ZWROT PRZEDSIĘBIORSTW

Wszystkie przedsiębiorstwa, które na mocy niniejszej ustawy nie będą przejęte przez Państwo, winny być zwrócone właścicielom w terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy.

Te przedsiębiorstwa, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy znajdują się pod zarządem państwowym, a w myśl jej przepisów nie podlegają upaństwowieniu, będą zwrócone właścicielom czy osobom uprawnionym do dnia 31 grudnia 1946 r.

Ustawa o popieraniu inicjatywy prywatnej w przemyśle i handlu

Ustawa o zakładaniu nowych przedsiębiorstw i popieraniu inicjatywy prywatnej w przemyśle i handlu stwierdza w art. 1, że w odniesieniu do istniejących przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, nie objętych postanowieniami ustawy o przejęciu na własność państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej, gwarantuje się nienaruszalność prawa własności, drobnych właścicieli i prawo swobodnego rozporządzania tą własnością.

Ustawa przewiduje, że każdy ma prawo założenia nowego przedsiębiorstwa przemysłowego, lub handlowego pod warunkiem dopełnienia wymogów ustawowych. Ustawa przewiduje również, że nowopowstałe przedsiębiorstwa, które z biegiem czasu rozwiną się i będą zdolne zatrudnić ponad 50 pracowników, nie podlegają przepisom ustawy o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej.

Czy złoto polskie wroci do kraju

Wyjasnienie min. Modzelewskiego

Min. Modzelewski, odpowiadając na interpelacje posłów K. R. N. w sprawie złota polskiego, udzielił szczegółowych informacji, co do rokowań z rządem W. Brytanii i ich dotychczasowych wyników.

Złoto Banku Polskiego po klęsce

wrześniowej przetransportowano do Kanady i St. Zjednoczonych, a część jego, jako depozyt, umieszczono w W. Brytanii.

Sprawę zwrotu naszego złota rząd brytyjski wiąże ze sprawą długów rządu emigracyjnego, które dzielą się

na dwie zasadnicze kategorie: długi wojskowe i cywilne.

Dług wojskowy ma być zawieszony. Co do długów cywilnych rząd polski uznać ich nie może, gdyż nie ma wpływu na dalsze wydatki, czynione przez agendy b. rządu londyńskiego.

Część złota rząd polski gotów jest ustąpić W. Brytanii jedynie za ekwiwalent w postaci towarów i produktów.

Na temat złota, znajdującego się w Ameryce, prowadzone są dopiero wstępne rozmowy.

Ameryka interesuje się Polska

Głosy zza oceanu o naszej rzeczywistości

Znany dziennikarz amerykański, Brant, po dwumiesięcznym pobycie w Polsce, podkreśla różnicę w nim podziw i szacunek dla narodu, który

z niezwykłą odwagą zmagają się z trudnościami wewnętrznymi,

Największy dynamizm Brant zaobserwował na listopadowym zjeździe związków zawodowych.

Wobec takich sił miasta i chłopów w Polsce nigdy nie będzie mogła dojść do głosu arystokracja ziemiańska oraz wielki przemysł prywatny.

W radio urugwajskim wystąpił pisarz Decio, który omówił prace, jakie się przeprowadza obecnie nad odbudową gospodarczą, polityczną i kulturalną Polski. »Zwycięstwo Polski — stwierdził mówca — jest zwycięstwem wszystkich wolnych ludzi i nikt nie zdoła z powrotem wydrzeć zdobyczy z rąk polskiego ludu.«

Franco na cenzurowanym

Komentator radia moskiewskiego oświadczył, że Europa nigdy nie doświadczy prawdziwego pokoju, dopóki tolerować się będzie dyktatury faszystowskiej w rodzaju stosowanej przez gen. Franco. »Doświadczenie — mówi komentator, — potwierdza jeszcze raz absolutną konieczność położenia kresu rządowi zwolenników Hitlera.« (PAP)

Komendant Główny do Milicji Obywatelskiej

Komendant Główny M. O. gen. bryg. Witold wydał do oddziałów Milicji Obywatelskiej specjalny rozkaz noworoczny, w którym stwierdza zasługi, położone przez milicjantów dla wprowadzenia ładu i bezpieczeństwa w kraju.

Walka z przestępczym wrogiem wewnętrznym prowadzona być musi dalej ze wzmoczoną czujnością i bez wychnienia, aż do oczyszczenia życia kraju z elementów wrogich i szkodliwych i oparcia demokracji polskiej, której ramieniem jest Milicja Obywatelska, na podstawach trwałego bezpieczeństwa i porządku.

D Z I E Ń
OLSZTYNA

Wszyscy do walki z bimbrem

Potajemne gorzelnictwo godzi w zdrowie i dobrobyt społeczeństwa

Zjazd wojewódzki Zw. Zaw. Prac. Państw.

Związek Zaw. Pracowników Państwowych przygotowuje wybory władz wojewódzkich. Zjazd delegatów z terenu powiatów projektowany jest na 10 bm. Tymczasowym prezesem Związku na Okręg jest ob. Pławski, a prezesem Związku w Olsztynie ob. Górnicki. (B)

Zamiast zyczeń noworocznych

Naczelnik i pracownicy Urzędu Informacji i Propagandy w Olsztynie tą drogą dziękują Kierownikom i Pracownikom tut. PT. Urzędów Cywilnych i Wojskowych za nadesłane życzenia świąteczne i noworoczne, równocześnie komunikując, że pieniądze przeznaczone na wysyłkę indywidualnych życzeń i podziękowań w wysokości zł. 500 — przekazują Komitetowi Pomocy Zimowej.

Co powoduje zwyżkę cen?

Na wolnym rynku obserwuje się ostatnio dość znaczną zwyżkę cen. Przede wszystkim dotyczy to artykułów żywnościowych. Specjalnie drogie są warzywa. I tak np. 1 kg buraków kosztuje 30 zł.

Na rynku odczuwa się również brak mięsa. Z zasłyszanych informacji wynika, że zwyżka cen jest wynikiem utrudnionego dowozu żywności do Olsztyna.

Co jest istotnie przyczyną zwyżki cen? Należałoby to wyjaśnić w interesie najszerzej mas ludności olsztyńskiej. (B)

„Mikolajki“ dla dzieci

Dziś o godz. 15-ej w sali świetlicy skarbowców przy ul. Kościuszki 28, odbędzie się gwiazdka dla dzieci pracowników, urządzona staraniem Z. Z. P. S.

Dzieci otrzymają upominki i podwieczorek.

Dzis wieczorem

Teatr im. St. Jaracza

O godz. 16 krotochwila Wroczyńskiego p. t. „Gwiazdor i kinomanki“ z udziałem Jana Kurnakowicza.

O godz. 18.30 tragedia J. Słowackiego p. t. „Maria Stuarta“.

Poniedziałek o godz. 18.30 „Gwiazdor i kinomanki“.

Kino „Polonia“

Film produkcji angielskiej p. t. „Szary Lord“.

W rolach gł.: Margaret Lockwood, Phyllis Calvert, James Mason, Stewart Granger.

Początek seansów o godz. 15, 17.15 i 19.30.

Kino „Mazur“

Film amerykański „Dziewcze z dalekiej Północy“. Początek seansów o godz. 15, 17 i 19.

Sala Klubu Towarzyskiego

Dziś o godz. 17-ej koncert Aliny Janiszewskiej (fortepian) i Ireny Nawrotówny (śpiew).

W programie utwory Bacha, Mozarta, Chopina, Paderewskiego i in.

W nowożytnym życiu naszego społeczeństwa tolerujemy, niestety, wiele plag, które godzą w odbudowę kraju oraz zdrowie moralne i fizyczne narodu. Jedną z najgorszych jest potajemne gorzelnictwo i produkcja t. zw. „bimbru“.

Bimber, to wódka wyrabiana domowym sposobem. Oczywiście jest, że »bimbrarz« nie posiada tych wszystkich urządzeń, jakie mają i muszą mieć fabryki spirytusu, gorzelnie. Nie mają, na przykład, aparatów rektyfikacyjnych, przez które destyluje się spirytus. Natomiast nieoczyszczony spirytus jest dotkliwie szkodliwy dla zdrowia. Wiemy zresztą, ile bywa wciąż wypadków zatrucia bimbrem.

Gorzelnie racjonalnie wykorzystują ponadto wszystkie możliwości zużycia produktów ubocznych przy otrzymywaniu spirytusu. Jednym z nich jest wywar, którym karmi się bydło. Najważniejsze zaś: gorzelnie produkują spirytus z ziemniaków, bimbrownie zaś — z żyta, co bezpośrednio godzi w gospodarkę żywnościową Państwa.

Jeżeli nawet po spożyciu szkodliwego samogonu nie odczuwa się narazie objawów zatrucia — co jest zresztą dowodem wyjątkowego zdrowia — po pewnym jednak czasie organizm przestaje być odporny i występują przykre skutki spożywania »bimbru«.

Gorzelnie, jako fabryki spirytusu, stanowią oddzielną gałąź przemysłu państwowego i są odpowiednio kontrolowane.

Podczas wojny ludzie tak przyzwyczajali się do pędzenia samogonu i wstrętnego smaku »bimbru«, że wyperswadowanie im zgubnych jego skutków nie jest rzeczą łatwą. Na szczęście stwierdzić trzeba, że życie samo odciąga wielu »bimbrarzy« od uprawiania tego szkodliwego i przestępczego procederu, który państwo ściga z całą surowością prawa. Ostatnio też należy zanotować zmniejszenie się ilości bimbrowni bądź przez ich wykrywanie i stosowanie kar, bądź przez dobrowolną rezygnację bimbrarzy.

Pewna poprawa odnosi się jednak

tylko do miast naszego okręgu. Natomiast wieś są w dalszym ciągu siedliskiem niezliczonych bimbrowni. Stan ten godzi bezpośrednio na wsi w interes państwa i w zdrowie ludności — przeszkadza akcji osiedleńczej i stwarza warunki ze wszelkich miar niepomysłne dla rozwoju i zagospodarowania tych ziem.

Rozumiemy, jakie trudności dla administracji czy władz bezpieczeństwa przedstawia podjęcie walki z bimbrem na wsi. Mimo wszystko jednak władze muszą wykazać więcej w tej sprawie aktywności. A w akcji tej muszą znaleźć poparcie u wszystkich uczciwych i rozsądnych obywateli. (bies)

O jedność ruchu spółdzielczego Doniosła uchwała zarządu „Społem“

Zarząd Zw. Gospodarczego Spółdzielni R. P. „Społem“ powziął ostatnio następującą uchwałę:

Organizacyjne Walne Zgromadzenie Zrzeszenia Spółdzielni Samopomocy Chłopskiej uchwaliło dnia 18 i 19 listopada ub. r. szereg rezolucji, w których m. in. domaga się wydzielenia spółdzielczości mleczarskiej ze „Społem“ i wypowiada się przeciw połączeniu Banku „Społem“ w Centralną Kasę Spółek Rolniczych.

Zarząd „Społem“ stwierdza, że rezolucje te stoją w sprzeczności z podstawową zasadą ruchu spółdzielczego w odrodzonej Polsce, z zasadą jego jedności.

Jedność ruchu spółdzielczego nie jest wynalazkiem ostatnich miesięcy.

Jest ona naturalną konsekwencją rozwoju i dojrzałości ruchu. Wiodły do niej myśli i zamiary spółdzielców od Stefczyka począwszy, po przez prace Spółdzielczego Instytutu Naukowego pod prezesurą Stanisława Thu-

gutta, poprzez prace konspiracyjne Komisji Porozumiewawczej pod przewodnictwem Mariana Rapackiego i Stanisława Milkowskiego. Na stanowisku jedności ruchu stanęła odrazu spółdzielczość odrodzonej Polski Demokratycznej na kongresie w Lublinie w listopadzie 1944 r.

Jedność nie jest tylko kwestią naj-
sprawniejszej organizacji wewnętrznej ruchu spółdzielczego. Jedność ruchu spółdzielczego jest sprawą całej Demokracji Polskiej. Jedność ruchu spółdzielczego prowadzi do uzgodnienia interesów gospodarczych wszystkich odłamów świata pracy: chłopów, robotników, pracowników umysłowych. Jest podstawą jedności gospodarczej i wobec tego podstawowym elementem jedności społecznej i politycznej całego ludu polskiego.

Dlatego też „Społem“ nie może zrezygnować i nigdy nie zrezygnuje z realizacji i obrony jedności ruchu spółdzielczego.

Z życia młodzieży

„Kominek“ harcerski

Ostatnio w lokalu Gimnazjum Żeńskiego przy ulicy Wyzwolenia odbył się „Kominek“ harcerski. Przybyło wiele zaproszonych gości. Obecny był również wojewoda dr. Robel oraz delegat Zarządu Głównego Z.H.P. z Warszawy.

W imprezie wzięli udział harcerze — przeważnie spośród młodzieży gimnazjalnej — oraz harcerki z zimowiska w „Skarbowce“.

W imieniu zebranych gości zabrał głos ob. Bronisław Cmela. Mówca podkreślił rolę harcerstwa w wychowaniu młodzieży na czynnych społecznie i miłujących Ojczyznę obywateli. Zapewnił również harcerzy, że miejscowe społeczeństwo docenia na Mazurach ruch harcerski i okaże mu poparcie.

Ciekawym momentem wieczoru była gawęda delegata Związku Harcerstwa Polskiego z Warszawy — druha harcmistrza. (B)

Otwarcie świetlicy w Kiwiten

Staraniem wójta, komendanta M. O. i miejscowej nauczycielki dokonano w gromadzie Kiwiten, pow. Ličbark otwarcia świetlicy wiejskiej.

Nowej placówce kulturalnej na Mazurach życzymy owocnych i pomyslnych wyników na tym tak ważnym odcinku pracy społecznej. (p.)

Wyjasnienie

W związku z naszą notatką p. t. „Jak to rozumieć“ (Nr. 3 z dn. 4 b.m.) dodatkowo — w celu wyjaśnienia sprawy — komunikujemy na podstawie oświadczenia wicedyrektora Izby Rzemieślniczej, ob. Szpaderskiego, co następuje:

Odmowa ob. Szpaderskiego przyjęcia do rozprzedaży nalepek Pomocy Zimowej była spowodowana jego przeświadczeniem o nieskuteczności tej akcji na terenie Izby. Natomiast skierowanie przedstawicielki Pomocy Zimowej wprost do kancelarii cechów wpływało również z przeświadczenia ob. Szpaderskiego, że jego osobista interwencja byłaby mniej skuteczna.

Jeszcze można zaprenumerować

„Wiadomości Mazurskie“

Na prośbę licznych naszych Czytelników przedłużyliśmy przyjmowanie prenumeraty na miesiąc styczeń do dnia 10-go b. m.

Prenumerata do końca miesiąca wynosi 35 zł. bez odnoszenia pisma do domów. Prenumeratorzy odbierać będą pismo w Administracji lub w jednym z niżej podanych punktów.

Zgłoszenia na prenumeratę przyjmuje Administracja „Wiadomości Mazurskich“ ul. Sw. Barbary 1 (przy Rynku) oraz niżej podane punkty kolportażu:

Sklep materiałów piśmiennych

K. Pędzich, 11-go Listopada 17.

Firma „Pionier“ ul. 1-go Maja 6.

Kiosk A. Szewczykowski, ulica

Stalina, róg Mickiewicza.

Kiosk J. Jasiński, ul. Dworcowa,

róg Kopernika.

Kiosk „Bombonierka“ ul. 1-go

Maja, róg Inżynierskiej.

Migawki

Podsluchane

Pokój redakcyjny. Dyskretny półmrok (skąpe światło dzienne plus słabe żarówka). Sterty mniej lub więcej zapisanego papieru. Nastrój oczekiwania na ruszenie maszyny drukarskiej i przydziału UNRRA.

Dzik: — Cobyś powiedział, Biesie, gdybyśmy dla różnorodności zamieniali się niekiedy podpisami pod „Migawkami“?

Bies: — Świetny pomysł. Można by nawet zorganizować konkurs dla czytelników na odgadywanie autora. Oczywiście z nagrodami.

Dzik: — Masz na myśli UNRRA?

Bies: — Nie, Wydział Apropozycji i Handlu.

Dzik: — Czy nie uważasz, że biorąc na siebie moje „Migawki“, musiałbyś zostać „obszarnikiem“ i chodzić na czworakach?

Bies: — A ty — złożyć wizytę w Klubie Towarzystwa.

Dzik: — Obawiam się, że twarz nie jest dostateczną kartą wstępu. Trzeba włożyć filce i ucharakteryzować się na Alfreda de Vigny.

Bies: — I uważać na czkawkę, Dzik.

Dzik: — Czy dlatego, że czkawka kończy się na „ik“?

Bies: — Między innymi. Zostałbyś łatwo Ubezpieczony.

Dzik: — Przeróżasz mnie. To znaczy, że oddajesz mi i krytyki teatralne? A propos, czy znasz angielski?

Bies: — Niestety, czy są widoki na coś intratnego?

Dzik: — Nie wiem, ale, mógłbyś przeczytać „Marię Stuart“ w oryginale.

Bies: — Dziękuję. Wolę pęknąć ze śmiechu.

Dzik: — Uszanuj cudzą tragedię, Biesie.

Czytelnicy pisać...

Budulec idzie na opał

Przy Al. Niepodległości 35 znajduje się tartak, zajęty przez nadleśnictwo. Kierownikiem tartaku jest ob. Wisniewski.

Z polecenia kierownika robotnicy obecnie piłują pośpiesznie materiał budulec, którego znaczna ilość znajdowała się na terenie tartaku.

Czy polski szachista będzie mistrzem świata

Jak donoszą z Londynu, na międzynarodowym turnieju szachistów w Anglii o pierwszeństwo walczą: Polak dr. Tartakower i dwóch amerykańców.

Bies: — Wracając do „Migawek“, czy nie uważasz, że występuje w nich dużo niepotrzebnych osób?

Dzik: — Tak, jak w Olsztynie, mój drogi. Nie bądź zresztą złośliwy, Biesie. To nie jest właściwe oblicze wobec nowej rzeczywistości. Pomyśl raczej, czy przy poparciu naszych zecerów nie udałoby się przeforsować „Migawek“ zamiast artykułu wstępnego na pierwszą stronę.

Bies: — Zbędny wysiłek. Nasi Czytelnicy zaczynają czytać gazetę i tak od końca.

Kochani chłopcy, czytelnicy nasi są mądrzy, bo rzucają się na wasze „Migawki“ jedynie w ostrym paroksyzmie głodu drukowanego słowa.

Nasyciwszy się — przechodzą do stawy bardziej pożywnej i... staranniej przygotowanej.

(Przyp. red. naczel.)

Część piłowanego buduleca idzie do pieców administracji tartaku, część jest sprzedawana po 550 zł. za metr sześci.

Marnotrawstwo buduleca, którego tak wiele zapewne potrzeba będzie wiosną w Olsztynie jest tym dziwniejsze, że do tartaku zawieziono ostatnio około 10 m. sześci. drzewa opałowego, co powinno było zaspokoić bieżące potrzeby administracji. (Nazwisko i adres znane Redakcji) M. L.

Ruszyły trolleybusy w Warszawie

W dniu wczorajszym nastąpiło w Warszawie otwarcie zdawna oczekiwanej linii trolleybusowej.

Uroczystość otwarcia linii zaszczylił swoją obecnością prezes KRN ob. Bolesław Bierut, oraz przedstawiciele władz i licznie zebrana publiczność.

Okolicznościowe przemówienie wygłosił prezydent miasta ob. Tołwiński.

Pierwsze wozy trolleybusowe witane były przez ludność w sposób manifestacyjny.

Kierowcami wozów są tramwajarze, specjalnie przeszkoleni w Moskwie.

Ekspozytura Spoldz. Wydawn. „CZYTELNIK“

w Olsztynie, plac Wolności 2/3 (gmach P.P.S.)

Pro w a d z i: kolportaż wszystkich pism na terenie całego okręgu Mazurskiego (ceny pism nominalne!)

oraz własna **KSIEGARNIE** przy Ekspozyturze w Olsztynie
Wydawnictwa własne i komisowe — książki szkolne — nuty.

OGLOSZENIA DROBNE

UNIEWAZNIAM zagubione zaświadczenie administracyjne, wydane przez Zarząd Miejski w Olsztynie Nr. 26 w grudniu 1945 r., na nazwisko Sperber Maks.

UNIEWAZNIA się dowód osobisty i kartę rejestracyjną Nr. 4094C. na nazwisko Dygos Eugeniusz.

ZAKŁAD INTROLIGATORSKI

J. Rymkiewicz

Olsztyn, Sw. Barbary 5.
(naprzeciw kośc. Sw. Jakuba)

Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres introligatorstwa

ZAPOWIEDZ. Skindel Mieczysław kawaler syn Antoniego i Jadwigi z Dubakow, urodz. 15.11.20 r. w Protalce gminy Rymszany powiat Brąslawski woj. Wileńskie, zamieszkały w Licbarku ul. Warszawska 28, i Kubecka Helena córka Józefa i Marcjaniny z Zielińskich, ur. 20.2.26 r. w Zemborzycach pow. Lublin, zamierzają zawrzeć związek małżeński. O ewentualnych przeszkodach w zawarciu małżeństwa zawiadomić Urząd Stanu Cywilnego w Licbarku.

Złoz należna ofiara
na **Pomoc Zimowa**

Najmłodsza muza

50-letni jubileusz kinematografii

Dziewięć boginek, córek wielkiego ojca bogów, gromowładnego Zeusa, zwanych przez starożytnych Greków, muzami, miały się opiekować sztuką i nauką.

Dziewięć muz istniało zatem, gdy 50 lat temu, dnia 28 grudnia 1895 roku bracia Lumiere zademonstrowali po raz pierwszy zabawne, ruchome fotografie, i to był dzień narodzin nowej, dziesiątej muzy — kinematografii.

Czy film jest sztuką? Nie będziemy o to kruszyć kopie w ramach niniejszego szkicu. Film obchodzi dziś swój dobrze zasłużony jubileusz, więc przypomnijmy jedynie najważniejsze daty z dziejów kinematografii — najmłodszej muzy.

Można się spierać o to, kto jest naprawdę wynalazcą filmu. Obok braci Lumiere jednocześnie w kilku krajach europejskich i w Ameryce pracowano nad przyszłym wynalazkiem i skonstruowano szereg aparatu-

tów, służących do wyświetlania ruchomych obrazów.

Nie mniej jednak rok 1895 jest datą historyczną w dziejach kinematografii.

W dwa lata później powstaje pierwsze kino w Vincennes pod Paryżem, a w roku 1903 na ekranach francuskich oglądamy już pierwszy film o treści historycznej pt. «Morderstwo ks. de Guise».

Pierwsi artyści filmowi rekrutowali się spośród artystów scenicznych i dopiero słynny komik Max Linder, którego często oglądali nasi ojcowie, bywalcy krajowych «iluzjonów», stwarza specyficzny typ artysty filmowego. Kinematografia rozwija się w zawrotnym tempie.

Ameryka zabiera prymat Europie, by go już do naszych czasów zatrzymać w swych rękach.

W roku 1907 powstaje pierwsza wytwórnia filmowa Paramount, a w roku 1915 wyrasta sławna stolica

czarów, królestwo filmu — Hollywood

Pierwsza wojna światowa, zastosowanie filmu do specjalnych zdjęć, korespondencje wojenne, lawina historycznych zdarzeń przyspieszają rozwój kinematografii.

Popularny lew, tak dobrze nam znany z ekranu, naonczas jeszcze niemy, obwieszcza w 1925 powstanie wytwórni «Metro - Goldwyn-Mayer».

Ameryka odkrywa nowe gwiazdy... w Europie. «Biały płomień Szwecji», Greta Garbo nakręca w 1924 swój pierwszy film amerykański i rozpoczyna triumfalny pochód przez ekrany świata.

Próby udźwiękowania filmu stają się coraz pomyślniejsze i w roku 1928 wytwórnia «Warner Bros» realizuje pierwszy film dźwiękowy z Al Jolsonem.

«Wielki niemowa» Charlie Chaplin zaczyna mówić, ba, śpiewać we własnym filmie, oglądanym u nas w 1937 roku, pt. «Dzisiejsze czasy».

Film z szarego staje się barwny. Czarodziej Walt Disney, twórca przekomicznych i popularnych filmow-

rysunkowych, nakręca baśń kolorową o «Królowie Snieżce».

Kinematografia dzisiejsza nie zadowala się jednak dźwiękiem i barwą. W laboratoriach i studiach poszukuje się praktycznej recepty na film trójwymiarowy, plastyczny, opierając się na doświadczeniach przeprowadzonych w Związku Radzieckim i St. Zjednoczonych.

W Polsce początki produkcji filmowej datują się od roku 1908. Pierwszą polską wytwórnią był «Sfinks» powstały w 1912 r. i w tymże roku debiutuje w jego filmie Pola Negri.

Przywykliśmy narzekać na niski poziom naszego filmu. Istotnie, nie wytrzymujemy porównania z zachodem. Ale jednak «Dzień wielkiej przygody», «Młody las», «Trzy etudy Chopina» — uzyskały szereg nagród na międzynarodowych wystawach i konkursach w Moskwie i Weneccji.

Po straszliwym kataklizmie minionej wojny, film polski odradza się z wolna i stawia pierwsze kroki. Objęcie przez czynnik państwowy dziedziny filmu pozwala wysnuć najlepsze horoskopy na przyszłość. (TG)

Redakcja i Administracja: Olsztyn, ul. Sw. Barbary 1. Telefon Nr. 190. Nadesłanych rękopisów Redakcja nie zwraca. Redaktor Naczelny: Wł. Mroczkowski
Redakcja przyjmuje w godz. 11 — 13. Administracja czynna w godz. 10 — 14. Konto Nr. 40 w Oddz. Banku „Spółem“ w Olsztynie.

CENY OGŁOSZEN: Ogłoszenia drobne po 5 zł. za wyraz (najmniej 50 zł.), przy poszukiwaniu rodzin i pracy po 3 zł. za wyraz (najmniej 30 zł.). Ogłoszenia urzędowe przetargi i nekrologi: 1 mm. wysokości przy szerokości 1 szpalty — po 10 zł. Ogłoszenia reklamowe w miejscu, przeznaczonym na ogłoszenia: 1 mm. wysokości przy szerokości 1 szpalty — po 15 zł. Te same ogłoszenia w tekście redakcyjnym — po 25 zł. Przy wielokrotnych ogłoszeniach — rabat. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada. Ogłoszenia przyjmuje Administracja oraz upoważnione osoby.

PRENUMERATA MIESIĘCZNA. 50 zł., kwartalna — 140 zł., roczna — 550 zł. (Prenumeratory otrzymują pismo pocztą lub odbierają w ustalonych punktach kolportażu Z przyczyn technicznych w poniedziałki pismo narazie nie wychodzi.)